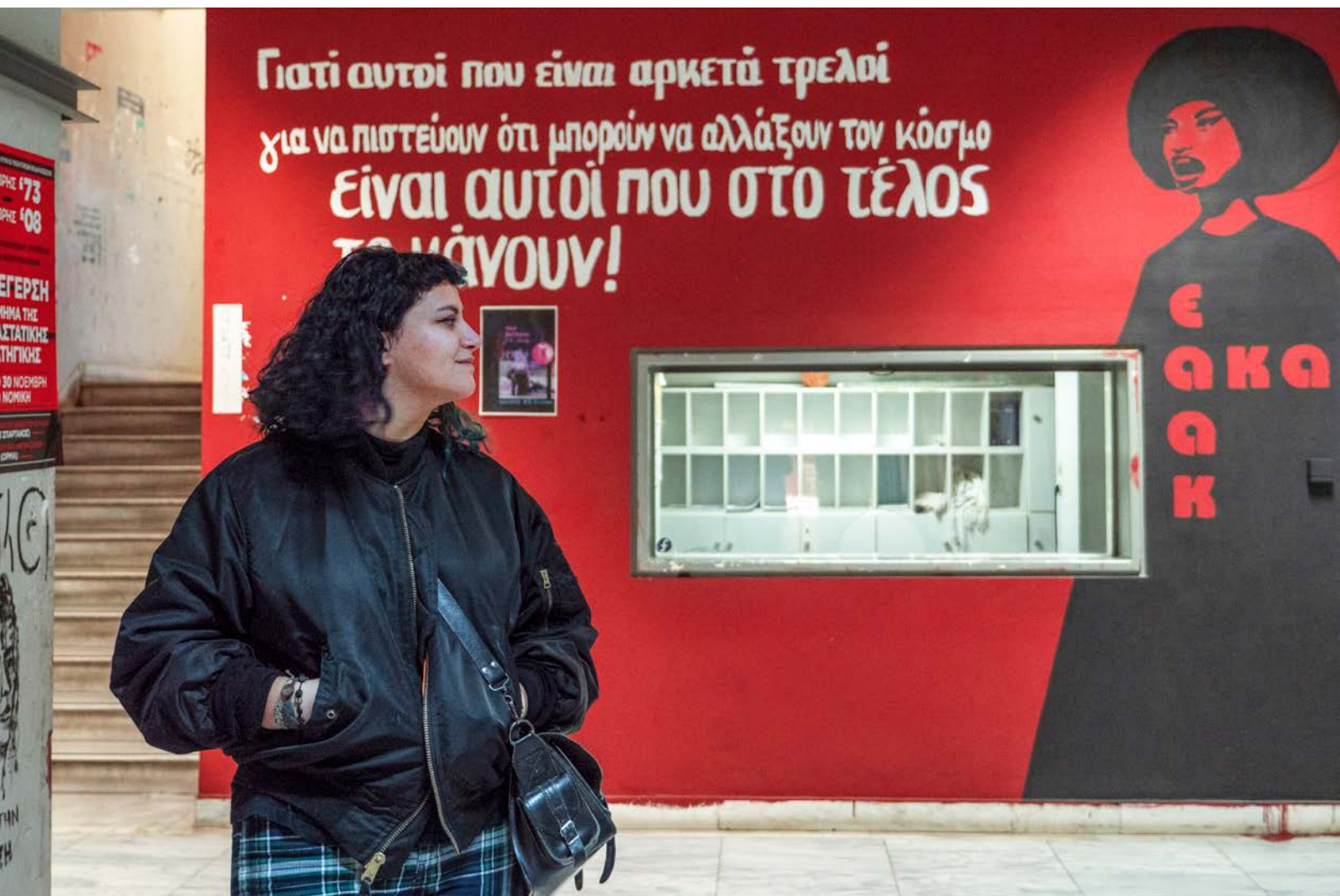

‘KOM AAN ONZE VLUCHTELINGEN EN DE HEL BREEKT LOS’

Een groep vluchtelingen stond opeens aan de universiteitspoort. De Griekse regering moet hen opvangen, maar geeft hen geen huis, werk of zorg. De linkse studenten van de Atheense technische universiteit Polytechnio vingden de migranten op in hun collegezalen. "Iedereen wil revolutie tegen dit rechtse regime."

LINKS

Student Angelika Chatzigeorgiou verwacht grote demonstraties als de politie de vluchtelingen uit de universiteit zet.

Foto: Lucienne Groot

RECHTS

De ingang van het universiteitsgebouw waar tijdelijk vluchtelingen worden opgevangen.

TWEDEJAARS STUDENT ARCHITECTUUR ANGELIKA CHATZIGEORGIU

staat bij haar favoriete muurschildering. De eerste die ze zag toen ze de Polytechnio universiteit in Athene binnenkwam om zich in te schrijven. Ze vertaalt de tekst: “Degenen die zo gek zijn te geloven de wereld te kunnen veranderen, zijn degenen die dat uiteindelijk ook doen”. Dat sprak me direct aan. Hier zag ik meteen dat er meer mensen zijn zoals ik. Hier hoor ik thuis.”

Tot ‘thuis’ rekenen Chatzigeorgiou en haar medestudenten ook de anarchistische wijk Exarchia, waar Polytechnio het middelpunt van is. Er is veel discussie over linkse onderwerpen en een stevige productie van anarchistische flyers. De meeste studenten sluiten zich aan bij de EAAK, de Verenigde Linkse Antikapitalistische Beweging. En sinds vorig najaar tonen de studenten hun solidariteit door een groep migranten in hun collegezalen te laten bivakkeren. Een aantal vluchtelingen stond op 17 november voor de deur van Polytechnio. “Ze waren er opeens”, vertelt derdejaars Marina Kalegla. “Wij hadden in augustus de sleutel gekregen van een lege faculteit op ons terrein en we deden daar van alles: debatteren, muziek maken, films vertonen en vaak bleven we er ook slapen. We hebben ze binnengelaten en geholpen met kleren en eten.”

SCHOONVEGEN

De nieuwe rechtse regering wil juist korte metten maken met de anarchistische wijk en de hulp aan migranten. In de nacht van 15 november zette de politie met geweld migranten uit kraakpanden, die letterlijk geen kant op kunnen: sinds 2016 zijn ze verplicht om in het eerste Europese land van aankomst asiel aan te vragen – Griekenland dus. Een beperkt aantal krijgt tijdelijke huisvesting aangeboden via de VN-vluchtelingenorganisatie UNHCR, maar ook steeds meer statushouders komen letterlijk op straat te staan omdat Griekenland hen werk noch huisvesting biedt.

Ondanks het dreigende geweld wonen er in de collegezalen nu zo’n tachtig vluchtelingen. Een van hen is de veertienjarige Miryam, die met haar ouders en broertjes in de universiteit woont. “We zijn uit

RECHTS

De uit Congo gevluchte Rosie bekijkt haar asielaanvraag. In 2022 heeft ze hiervoor het eerste gesprek.

De stills komen uit de documentaire *Just People* waarin Alexander Moust zeven vluchtelingen in Athene volgt.

De (achter)namen van de vluchtelingen zijn om veiligheidsredenen niet genoemd.

Afghanistan gevlucht vanwege de bomaanslagen. Nu denk ik vaak dat ik beter daar was doodgegaan, want hier ga ik elke dag dood. We hadden een mooi huis, een auto. Alles is verkocht om de smokkelaars te betalen. En nu zitten we hier. Ik haat het hier. Het stukje vloer waar we op wonen, is net zo groot als onze badkamer thuis.”

De nieuwe bewoners hebben afscheidingen gemaakt met tafels, stoelen en lakens. Er is geen verwarming, de stroom valt regelmatig uit en er zijn maar twee toiletten en een douche. De Afghaanse familie heeft wel een verblijfsvergunning en vraagt zich wanhopig af hoe lang ze dit volhouden. Ze delen de ruimte met een groep Congolezen, die na ontruimingsacties van kraakpanden bij Polytechnio terechtkwamen. Zowel de alleenstaande Rosie en haar zoontje, als Willy en zijn hoogzwangere vrouw Melunda hebben pas in 2022 een eerste afspraak voor hun asielprocedure. De studenten en vrijwilligers zorgen weliswaar voor genoeg kleren en eten, maar slapen op een dun matje op de koude stenen vloer en geen enkele privacy eisen hun tol.

Het enige wat wel door de overheid geregeld is, is een school voor de twee Afghaanse broertjes van tien en elf en Miryam van veertien. “Maar daar word ik genegeerd”, zegt ze ongelukkig. Haar ouders maken zich zorgen om haar. “Het is onmenselijk wat ze ons aandoen”, zegt haar moeder. “We komen uit een oorlog en zijn al vier jaar op de vlucht. Toen de politie midden in de nacht de deur intrapte van het pand waar we verbleven, leek het weer oorlog. We waren zo bang. Ze zeiden dat ze ons naar een goede plek zouden brengen omdat we recht hebben op verblijf. Maar na lang wachten zeiden ze: ‘Jullie hebben een verblijfsvergunning, dus jullie zijn vrij om te gaan’, en nu zitten we hier.” Ze begint te huilen. Ze proberen geld in te zamelen om naar familie in Duitsland te gaan.

ANARCHISTISCH BROEINEST

“Daar worden ze meteen weer teruggestuurd”, voorspelt Danae Leivada, woordvoerder van de Griekse Raad voor Vluchtelingen. “Ze moeten hier integreren, maar waar te beginnen als je geen huis, werk of geld hebt? We proberen ze te helpen, maar er zijn er te veel. Het aantal daklozen neemt toe. Migratie was onder de vorige regering onderdeel van het ministerie van Binnenlandse Zaken, maar valt nu onder Burgerbescherming, onder de politie dus. Dat zegt alles. Het doel is migranten af te schrikken en terug te dringen.”

“Het geeft me een rotgevoel hoe de regering met de migranten omgaat”, zegt student Marina Kalegla. “Ze kwamen hier omdat ze problemen hadden en die zijn nu alleen maar groter geworden.” Het broeit onder de studenten. Behalve over migrantenrechten maken ze zich ook druk over hoe de huidige regering aan hun studentenrechten toetert. Zo wil men het aantal studiejaren inperken en studieresultaten koppelen aan carrièremogelijkheden. En de wet die sinds 1974 bepaalde dat de universiteit een vrijstaat is waar de politie geen toegang heeft, is dit najaar ingetrokken. Dat leidde tot de eerste demonstraties en een confrontatie met de politie op het terrein van de Universiteit voor Economie en Business elders in Athene.

Polytechnio, de beroemdste universiteit van Griekenland sinds

het in 1837 werd opgericht, ligt ook constant onder vuur. Wie niet beter weet, zou denken dat de universiteit verloederd en zwaar in verval is. Het hoofdgebouw met zijn statige Dorische zuilen staat weliswaar fier overeind, op het dak hangt een gehavende Griekse vlak als een futloos vod. De marmeren muren zijn beklad met graffiti, in een zijgalerij staan koepeltentjes, in het gras ligt een oud verroest hek en er loopt van alles rond dat niet student is. Polytechnio groeide uit tot de Nationaal Technische Universiteit Athene (NTUA). Acht van de negen faculteiten verhuisden naar modernere campussen in de stad. De prestigieuze School voor Architectuur is overgebleven. De studenten, die een zware selectieprocedure doorstaan om aangenomen te worden, vinden het een grote eer juist op deze locatie college te volgen.

PUBLIEKE RUIMTE

Want niets is er wat het lijkt. Het verroeste hek is een relikwie. Op 17 november 1973 werd het geramd door een legertank in een poging de studentenopstand tegen een extreemrechts regime te breken, waarbij 23 studenten omkwamen. Het ontketende een revolutie die in 1974 leidde tot de val van dictator Papadopoulos. Elk jaar op 17 november komen tienduizenden Grieken samen om deze nationale dag van vrijheid en democratie te vieren. Elk jaar is het ook aanleiding voor felle protesten tegen het kapitalisme, in het bijzonder in de anarchistische wijk Exarchia, waar het op 17 november 2019 vooral ging over Airbnb en de gentrificatie van de buurt. De School voor Architectuur staat symbool voor de 'gedeelde publieke ruimte' en is altijd toegankelijk voor iedereen. Dat verklaart de in tentjes wonende daklozen en de migranten in de lege faculteitsruimtes.

“Architectuur en politiek zijn nauw met elkaar verbonden”, licht professor Panayotis Tournikiotis, decaan van NTUA, toe die zelf als piepjonge student bij de opstand in 1973 was. “Ons vak gaat niet over gebouwen, maar over hoe mensen beslissen samen te leven. Daarin spelen onze studenten straks een belangrijke rol. Wij geloven in democratie, in een open samenleving waar ontmoetingen en uitwisselingen plaatsvinden. Dat brengen we hier in praktijk.”

Met uitzondering van het monumentale hart van het hoofdgebouw is geen stukje muur onbedekt. Kunst en rebellie gaan hier hand in hand. Tournikiotis: “Het is logisch dat studenten architectuur graffiti maken. Ze zijn creatief. Meestal gaat het over vrijheid en het jaar 1973. Ik heb het niet over anarchisten, maar over kritische geesten.”

Er zijn geluiden dat de overheid Polytechnio wil sluiten of de toegang aan niet-studenten wil ontzeggen. “De regering heeft daar niets over te zeggen”, reageert Tournikiotis. Dat Polytechnio geen vrijstaat meer is, vindt hij niet het probleem. “Het zou erger zijn als ze een hek rond de universiteit zetten. Protesteren en guerrilla voeren moet je bij het parlement doen. Hier willen we de wereld veranderen met architectuur. Dat er vluchtelingen zitten, begrijpen we. We bellen niet de politie om ze eruit te schoppen, maar op een dag moeten ze weg.”

De studenten vertellen een ander verhaal. Student Angelika Chatzigeorgiou: “Als de politie aan onze vluchtelingen komt, breekt de hel los. Dan komen er grote demonstraties, alle studenten uit de stad zullen zich daarbij aansluiten. Want iedereen is in de stemming voor revolutie tegen dit rechtse regime.” De bevestiging daarvan staat op een muur geschreven: ‘1973! Nu is het tijd voor onze generatie.’ ●